

FoU-barometer 2025

Näringslivets
FoU-investeringar

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	6
FoU-chefer ger sin syn på Sveriges FoU-klimat	10
FoU-cheferna mer positiva till det svenska FoU-klimatet	11
Kompetenstillgång fortsatt avgörande för FoU	14
Forsknings- och innovationspolitiken ökar i betydelse	15
Övriga faktorer	15
Hinder för att implementera AI	16
Lättare att rekrytera – men kompetensbrist kvarstår inom nyckelområden	17
Vad avgör möjligheten att rekrytera FoU-personal?	18
Trendbrott – mer FoU planeras i Sverige	19
Förslag från FoU-chefer	20
Så har vi gjort	24

Förord

Sverige behöver
möta den globala
förändringen

Världen håller på att ritas om. Geopolitiskt och tekniskt. USA sluter sig samtidigt som Kina nu stoltserar med den mest innovativa regionen i världen. För Sverige innebär det nya krav. Vi behöver inte bara fortsätta satsa på hållbarhet och digitalisering, utan också stärka vårt fokus på säkerhet och resiliens.

Mer än hälften av Sveriges BNP kommer från export. Vår välfärd baseras på att det svenska näringslivet kan konkurrera i den globala toppklassen. För detta är en hög nivå på näringslivets forskning och utveckling helt avgörande.

IVA presenterar nu den sjunde upplagan av FoU-barometern där vi låter FoU-chefer i näringslivet ge sin bild av förhållandena i Sverige. Sedan IVA initierade FoU-barometern har flera viktiga politiska initiativ tagits för att stärka forskning, innovationsstöd, kompetensförsörjning och talangattraktion. Men omvärlden rör sig i allt snabbare takt och ett tydligt önskemål från FoU-cheferna är en kraftfullare forsknings- och innovationspolitik. De efterfrågar även en nationell teknikstrategi och bättre förutsättningar för livslångt lärande så att arbetskraften kan möta nya krav.

Nästa år är det valår. Sverige står inför många utmaningar, men en sak är klar: forsknings- och innovationspolitiken måste ta större plats i den politiska debatten. Det är avgörande för att säkerställa och värna vår välfärd och för att Sverige ska kunna hävda sig i en värld präglad av allt hårdare global konkurrens.

Stockholm i oktober 2025

Pontus de Laval,

ordförande Näringslivets FoU-investeringar

Michael Jacob,

projektledare Näringslivets FoU-investeringar

Sammanfattning

Stärkt tilltro till Sverige
– men framtiden kräver
krafttag

FoU-cheferna ser mer positivt på det svenska klimatet för att bedriva forskning och utveckling. Men om Sverige ska kunna konkurrera globalt om framtidens FoU-investeringar krävs en stärkt forsknings- och innovationspolitik, visar årets FoU-barometer.

Förhållandena för att bedriva forskning och utveckling, FoU, har förbättrats i Sverige enligt IVAs årliga FoU-barometer. Andelen FoU-chefer som anser att klimatet är "mycket bra" har ökat med fem procentenheter till 16 procent jämfört med 2024. Totalt anser åtta av tio att Sverige har ett bra eller mycket bra FoU-klimat. Detta är en tydlig ökning från sju av tio för två år sedan. En av styrkorna som lyfts fram i årets undersökning är det öppna och demokratiska samhällsklimatet, en faktor som fått ökad betydelse i en orolig omvärld.

En annan positiv signal är att för första gången sedan FoU-barometern initierades 2019 uppger företagen att FoU:n väntas öka mer i Sverige än utomlands. Totalt uppger 54 procent av företagen att deras FoU-verksamhet kommer att växa i Sverige under de närmaste fem åren.

Samtidigt som utvecklingen går i positiv riktning finns flera utmaningar. Den tekniska utvecklingen, särskilt inom AI, går snabbt och den globala konkurrensen om talang och investeringar hårdnar. Många länder och regioner har insett vikten av kunskapsintensiv verksamhet för global konkurrenskraft och satsar stort på forskning och innovation.

Sverige är ett av de länder som satsar störst andel av BNP på FoU inom EU och näringslivet står för omkring tre fjärdedelar av dessa investeringar. Men den internationella utvecklingen är stark och till exempel Sydkorea och Israel satsar betydligt högre andel, samtidigt som FoU:n i Kina försätter att eskalera.

FoU-cheferna ser den kraftfulla utvecklingen i omvärlden och efterlyser en stärkt forsknings- och

innovationspolitik för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt i framtiden. När de rankar vilka faktorer som påverkar FoU-satsningar har just forsknings- och innovationspolitiken ökat mest i betydelse sedan barometerns start och rankas nu som den tredje viktigaste.

Samtidigt som vikten har ökat, har betyget för den svenska forsknings- och innovationspolitiken sjunkit till 3,1 på en femgradig skala. En av åtgärderna som efterfrågas är en nationell strategi med långsiktiga satsningar inom strategiskt viktiga områden. FoU-cheferna efterfrågar även en mer konkurrenskraftig politik för att attrahera och behålla internationell spetskompetens, bättre möjligheter till samarbete med akademien, samt förbättrade ekonomiska villkor för FoU-avdrag och skattesystemet i sin helhet.

Årets FoU-barometer har besvarats av 74 företag med totalt över 60 000 FoU-anställda, vilket representerar tre fjärdedelar av alla FoU-anställda i näringslivet.

Precis som tidigare år rankas tillgång till kompetens som den viktigaste faktorn för var företag väljer att placera sin FoU. Det är också ett av de områden där gapet mellan betydelse och upplevda förutsättningar är som störst, särskilt bland de mest FoU-intensiva storföretagen.

Även om rekryteringsläget lättat något de senaste två åren så uppger nästan en tredjedel av företagen att det fortfarande är "svårt" eller "mycket svårt" att hitta rätt FoU-personal. Bristen är särskilt stor inom AI, avancerad mjukvara, cybersäkerhet och elektrifiering, men även inom mer traditionella teknikområden som processteknik och metallurgi.

För att säkra den framtida kompetensförsörjningen vill FoU-cheferna se ökade satsningar på matematik och fysik, högre genomströmning på tekniska utbildningar och ett kursutbud som bättre matchar näringslivets behov. De lyfter

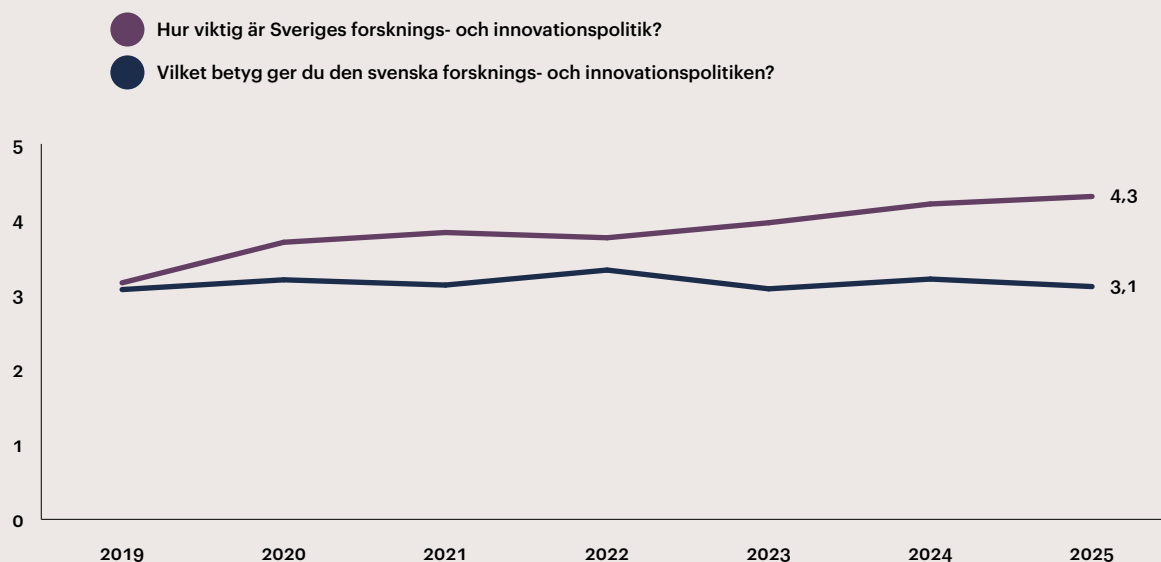
Sammanfattning

också vikten av vidareutbildning för yrkesverksamma och praktiskt inriktade kurser för att stödja omställningen till en digital och hållbar industri. Samtidigt uttrycker flera en oro över att för få med svensk grundexamen söker sig vidare till master- och forskarutbildningar inom teknik och naturvetenskap, vilket skapar svårigheter att rekrytera, inte minst i säkerhetsklassade sektorer där svenskt medborgarskap är ett krav.

AI får en allt större betydelse för företagens konkurrenskraft. I årets FoU-barometer fick FoU-

cheferna därför svara på frågan om det finns något som hindrar implementeringen av AI. Hela 73 procent uppger att det finns hinder. Det handlar bland annat om att regelverk som GDPR försvårar tillgång till träningsdata, men också om låg AI-mognad, kompetensbrist och behovet av nya affärsmodeller. Företagen ser även utmaningar i att dela data internt såväl som externt, samt oro för informationsläckage. För att stärka Sveriges position efterlyser de ökad tillgång till beräkningsresurser och mer forskningsmedel till AI-applikationer inom industrin.

FIGUR 1: Hur viktig är Sveriges forsknings- och innovationspolitik för var ditt företag placerar sin FoU från 1= oviktigt till 5=mycket viktigt? Vilket betyg får den svenska forsknings- och innovationspolitiken från 1=dålig till 5= mycket bra? Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

»Det är glädjande att FoU-cheferna ser mer positivt på Sveriges FoU-klimat. Samtidigt blir en stark forsknings- och innovationspolitik allt viktigare när världen präglas av tullar och statsstöd. Att navigera i detta landskap blir en stor utmaning för industrin och politiken framöver.»

Pontus de Laval, ordförande i styrgruppen för projektet Näringslivets FoU-investeringar, senior rådgivare på Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, IVA-ledamot.

FoU-chefer ger sin syn på Sveriges FoU-klimat

FoU-barometer 2025

FoU-Barometern bygger på en enkät riktad till FoU-ansvariga vid 150 forsknings- och utvecklingsintensiva företag i Sverige. I enkäten svarar FoU-cheferna på frågor om förutsättningarna är för att bedriva forskning och utveckling i landet. Årets undersökning är den sjunde i ordningen och har besvarats av 74 FoU-chefer. För att fördjupa bilden har enkäten kompletterats med tolv djupintervjuer.

FoU-cheferna mer positiva till det svenska FoU-klimatet

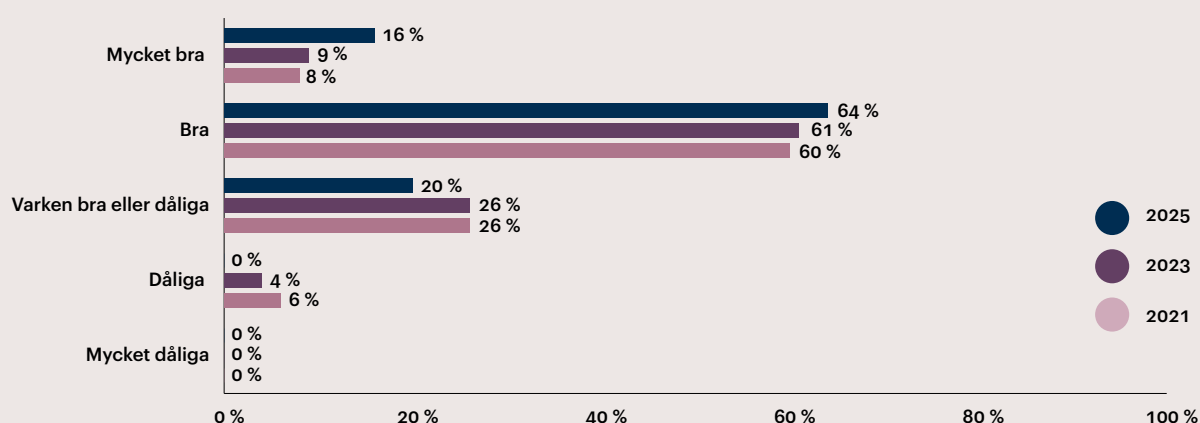
FoU-cheferna ser mer positivt på det svenska forsknings- och utvecklingsklimatet. I årets under-

sökning svarar 16 procent att förhållanden är "mycket bra", en ökning med fem procentenheter jämfört med 2024. Totalt anser åtta av tio FoU-chefer att förutsättningarna för forskning och utveckling, FoU, i Sverige är bra eller mycket bra, en klar ökning jämfört med 2023 då sju av tio svarade samma sak.

Bland de faktorer som lyfts fram som särskilt positiva finns den höga utbildningsnivån, god livskvalitet och bra villkor för både individer och familjer. Även den svenska kulturen, präglad av tillit och ansvarstagande, ses som en tillgång. Att Sverige uppfattas som ett stabilt land är också en fördel, liksom att det är relativt låga kostnader för att anställa ingenjörer jämfört med exempelvis USA och Tyskland.

FIGUR 2: Hur är förutsättningarna för ditt företag att investera i FoU i Sverige?

Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

FIGUR 3: Vad är viktigt för var ditt företag placerar sin FoU? Vilket betyg får Sverige? (femgradig skala)
Fetmarkerade faktorer har störst skillnad mellan hur viktiga de anses vara och betyget för förhållandena i Sverige. Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

Rank*	Faktorer för lokalisering av FoU	Hur viktigt?	Betyg Sverige
1 (1)	Kompetenstillgång av FoU-personal	4,6	3,7
2 (2)	Ett stabilt juridiskt system	4,6	4,4
3 (4)	Sveriges forsknings- och innovationspolitik	4,3	3,1
4 (3)	Patentskydd och andra immaterialrättsregler	4,2	4,0
5 (9)	Närhet till kunder och marknader	4,1	3,3
6 (6)	Möjlighet till samverkan med högskolor inom FoU	4,0	3,7
7 (5)	Närhet till kunskapsintensiva kluster (geografisk samverkan och kunskapsutbyte mellan t.ex. företag, institut och lärosäten)	3,8	3,5
8 (8)	Skattesystemet i sin helhet	3,8	3,1
9 (13)	Möjlighet till skatteavdrag för FoU	3,7	3,1
10 (10)	Möjligheter till FoU-samverkan med andra företag	3,7	3,6
11 (14)	FoU-samverkan med forskningsinstitut	3,7	3,4
12 (7)	Tillgång till test- och demonstrationsmiljöer**	3,7	3,4
13 (12)	Direkta offentliga stöd till företag (exempelvis FoU-bidrag eller etableringsstöd)	3,6	2,9
14 (16)	FoU-samverkan med myndigheter och andra offentliga organisationer	3,6	3,1
15 (11)	Möjlighet till samverkan med högskolor inom utbildning	3,5	3,5
16 (7)	Tillgång till forskningsinfrastruktur (t.ex. instrument och anläggningar vid universitet och högskolor)**	3,5	3,4
17 (15)	Närhet till det egna huvudkontoret	3,5	3,7
18 (17)	Möjlighet att delta i EU-finansierade forsknings- och innovationsprogram	3,3	3,1
19 (18)	Tillgång till riskkapital	3,2	3,0

* Förra årets placering inom parentes.

** Ingick i samma fråga i tidigare FoU-barometrar.

»Innovation och teknisk spetskompetens är avgörande för den gröna och digitala omställningen. Sverige måste satsa på långsiktiga FoU-investeringar för att stärka sin konkurrenskraft och kunna attrahera de bästa talangerna.«

Lars Stenqvist, Senior Leader Volvokoncernen och IVA-ledamot.

Se över lärarundantaget så
det inte hindrar företag att
sambesöka med universitet
och högskolor.»

Vi har bra utbildade ingenjörer
och forskare.»

Sverige är ett stabilt land med
bra rättssystem, utbildning,
sjukvård och barnomsorg som
gör det lätt att attrahera experter
med familj.»

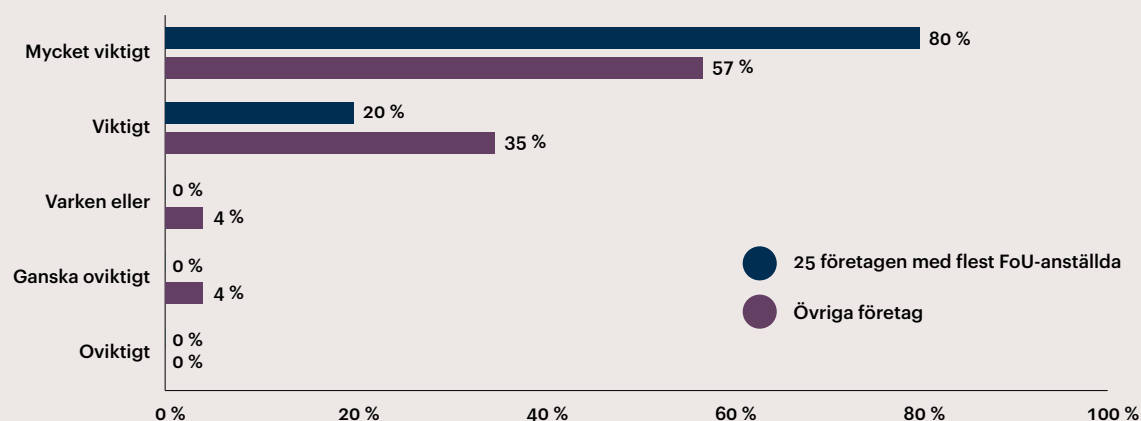
Kompetenstillgång fortsatt avgörande för FoU

I enkäten får FoU-cheferna bedöma hur viktiga 19 olika faktorer är för företagens val av plats för sin FoU-verksamhet. Vikten anges på en skala från 1 (oviktigt) till 5 (mycket viktigt), och betyg ges för hur väl Sverige uppfyller varje faktor, från 1 (dåligt) till 5 (mycket bra). Resultatet redovisas i Figur 4.

Tillgång till kompetens rankas, liksom i tidigare FoU-barometrar, som den allra viktigaste faktorn för FoU-verksamhet. Detta gäller särskilt de 25 storföretag med flest FoU-anställda. Det är även fortsatt en av faktorerna med störst skillnad mellan vikt och betyg på förhållandena i Sverige. I genomsnitt får kompetenstillgången ett betyg på 3,7 på en femgradig skala, medan vikten av detta ges 4,6.

FIGUR 4: Hur viktig är kompetenstillgång för placering av FoU?

Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

Trots satsningar på ingenjörsutbildningar anser många FoU-chefer att det fortfarande utbildas för få ingenjörer. Ett växande problem är även att många master- och doktorandprogram inom teknik och naturvetenskap har få studenter med svensk bakgrund. Det försvårar rekryteringen, särskilt inom sektorer där det kan finnas krav på svenskt medborgarskap och säkerhetsklassning. Flera företag rapporterar att striktare säkerhetsprövningar av nyanställda införts på senare år.

Utöver nyrekrytering betonar många företag också vikten av vidareutbildning av befintlig personal, något som blir allt viktigare i takt med industrins omställning till digitala och hållbara lösningar.

Det blir allt svårare att hitta kompetens och rekrytering från utlandet ökar.»

Begränsad tillgång till framtidskompetenser och teknologier gör att investeringar måste läggas utanför landets gränser.»

Forsknings- och innovationspolitiken ökar i betydelse

Regeringens forsknings- och innovationspolitik blir allt viktigare för företagens FoU-satsningar. I årets undersökning rankas den som den tredje mest avgörande faktorn, och är samtidigt den där skillnaden mellan betydelse (4,3) och betyg (3,1) är störst.

Den snabba teknikutvecklingen och den ökade globala konkurrensen gör att många länder växlar upp sina stödjande åtgärder och investeringar i forskning och innovation. Även det förändrade geopolitiska läget påverkar företagens lokaliseringstrategier. För att Sverige ska behålla sin kon-

kurrenskraft krävs en mer offensiv och samordnad FoU-politik, anser FoU-cheferna.

De efterlyser särskilt mer långsiktighet och tydligare prioriteringar på strategiskt viktiga teknikområden. Samtidigt behöver det fortsatt satsas på grundläggande forskning inom områden som är viktiga för svensk basindustri.

För att främja utveckling av framtidens innovationer krävs även ökade satsningar på forskning i samverkan mellan akademi och näringsliv.

Att stärka befintlig industri och samtidigt utveckla ny industri, det är svårt men viktig utmaning.»

Övriga faktorer

- "Närhet till kunder och marknader" har ökat i betydelse jämfört med 2024 och har klättrat från plats nio till plats fem på listan över viktiga faktorer för FoU-verksamhet. Ökningen förklaras bland annat av en trend mot "regionalisering". Det är också en av de tre faktorer som har störst gap mellan upplevd betydelse och betyg. Faktorn bedöms som viktigare av storföretag än av små och medelstora företag.
- "Samverkan med myndigheter, offentliga organisationer och forskningsinstitut" får ett lägre betyg i årets undersökning jämfört med 2024. En faktor som lyfts fram av företag inom life science är att det är svårt att samarbeta med hälso- och sjukvården vid utveckling av nya innovationer.
- Precis som 2024 får Sverige högst betyg för faktorerna "ett stabilt juridiskt system" och "patentskydd", medan "direkta offentliga stöd till företag", såsom FoU-bidrag och etableringsstöd, fortsatt får lägst betyg.

- Det finns tydliga skillnader mellan stora och mindre företag i hur olika faktorer värderas. Storföretag fäster större vikt vid samverkan med högskolor, både inom forskning och utbildning, samt med myndigheter och andra offentliga organisationer. Mindre företag ger däremot större vikt, och också lägre betyg, till tillgången till riskkapital.

Vi har många av våra huvudmarknader i andra delar av världen och där sker även de flesta nysatsningarna inom FoU.»

Hinder för att implementera AI

AI-tekniken utvecklas snabbt och får allt större betydelse för företagets konkurrenskraft. Samtidigt upplever många svenska företag hinder som bromsar eller försvårar implementeringen av AI. I årets FoU-Barometer fick FoU-cheferna besvara frågan om det finns något som förhindrar användningen av AI i deras verksamhet. 73 procent uppgav att det finns sådana hinder. Det handlar om legala och regulatoriska utmaningar, begränsad datatillgång, intern kompetensbrist och behov av infrastruktur och samverkan.

Många företag upplever att regelverk som GDPR och andra lagar om personuppgifter försvårar användningen av AI, särskilt vid insamling och hantering av träningsdata. Generellt finns en osäkerhet kring hur EU:s nya regelverk för AI samt andra regelverk ska tolkas i förhållande till AI, vilket skapar försiktighet i implementeringen, men också en oro för att Europa ska halka efter i utvecklingen. Det finns även osäkerhet kring hur immaterialrätt ska hanteras när exempelvis källkod genereras av AI.

Tillgång till högkvalitativ data är en annan vanlig utmaning. Företag nämner svårigheter att dela data internt och externt, oro för informations-

läckage och brist på anonymiserade data, särskilt inom medicin och hälsa. Fragmenterade IT-system och brist på enhetlig datainfrastruktur försvårar utvecklingen ytterligare. Inom till exempel försvarsindustrin finns restriktioner kring användning av molnbaserade AI-tjänster.

Flera företag uppger att intern policy, kompetensbrist och låg AI-mognad hindrar användningen. Det kan röra sig om brist på teknisk kompetens och om ovana eller osäkerhet i organisationen. I vissa fall kräver AI även en omställning av affärsmodellen.

Företagen efterlyser ökad tillgång till beräkningsresurser och nationella initiativ för avancerad databehandling. Det finns även en önskan om mer riktad forskningsfinansiering till AI-applikationer i samverkan med industrin.

Mer medel till forskning i samverkan inom applikationsområden som till exempel life science är det som behövs nu, inte satsning på AI-forskning i sig.»

Fortsätt grundutbilda fler datavetare och tekniker som kan möta AI-utvecklingsbehoven tvärs applikationsområden, sektorer och branscher.»

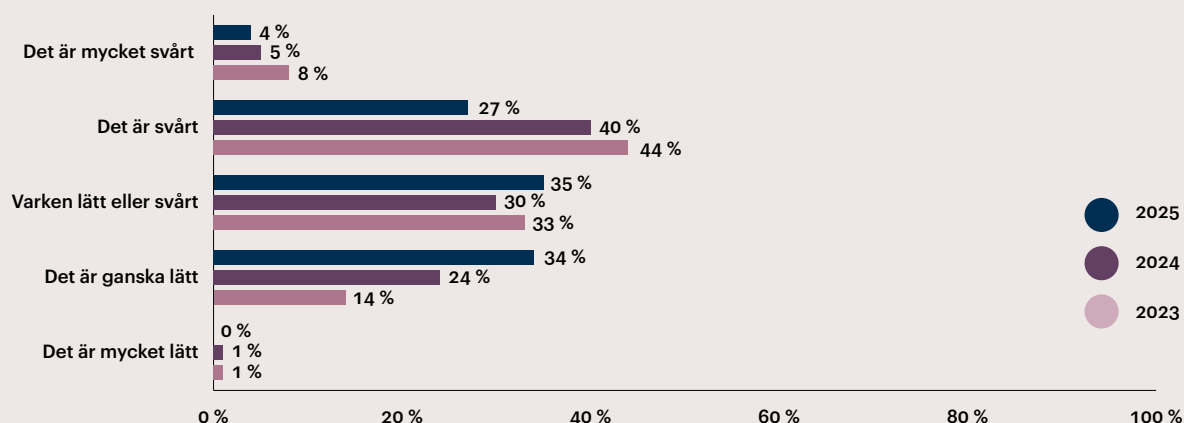
IT säkerhet, It säkerhet, It säkerhet. Mycket seg implementation av AI generellt inom industrin på grund av rädsla för informationsläckage.»

AI lägger sig i korsningen med de gamla områdena. Det är därför viktigt att inte isolera AI utan att det sker en samverkan mellan ämnesområden och här skulle jag vilja se att man tänker bredare i utlysningarna.»

FIGUR 5: Hur bedömer du läget för ditt företag att rekrytera FoU-personal i Sverige?

Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

Lättare att rekrytera – men kompetensbrist kvarstår inom nyckelområden

De senaste två åren har företagen upplevt att det blivit lättare att rekrytera FoU-personal. Andelen som svarar att det är "ganska lätt" har ökat med tio procentenheter två år i rad och uppgår 2025 till 34 procent. Samtidigt har andelen som upplever rekrytering som "svårt" eller "mycket svårt" minskat från 45 till 31 procent. Övriga 35 procent svarar att det "varken är lätt eller svårt" att hitta FoU-personal.

Trots den övergripande förbättringen finns det fortsatt allvarliga brister inom vissa kompetensområden. Företagen lyfter särskilt molnbaserad teknik, cybersäkerhet, avancerad mjukvara, AI och elektrifiering som områden där det är svårt

att hitta rätt kompetens, mycket på grund av den snabbt ökande efterfrågan i hela näringslivet.

Även basindustrin rapporterar att det finns rekryteringsutmaningar inom traditionella och tekniskt grundläggande kompetenser som exempelvis metallurgi och processteknik.

Vi går från domänkompetens till tvärvetenskaplig kompetens och det är särskilt svårt att konkurrera med andra sektorer om spetskompetens, till exempel inom AI.»

FIGUR 6: Hur viktiga är följande faktorer för rekrytering av FoU-personal? Vilket betyg får Sverige? (femgradig skala). Fetmarkerade faktorer har störst skillnad mellan hur viktiga de anses vara och betyget för förhållandena i Sverige. Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

Rank*	Faktorer för lokalisering av FoU	Hur viktigt?	Betyg Sverige
1 (3)	Ett öppet och demokratiskt samhällsklimat	4,7	4,6
2 (1)	Utbildningssystemets kvalitet och genomströmning	4,6	3,6
3 (2)	Relevant utbildningsutbud	4,6	3,8
4 (5)	Löner och kostnader för arbetskraft	4,3	3,4
5 (4)	Förutsättningar för individer och familjer (bostadsmarknaden, semester, barnomsorg)	4,3	4,1
6 (7)	Anställningsregler	4,0	3,6
7 (6)	Möjlighet att rekrytera från utlandet	4,0	2,9
8 (8)	Skattesystemets effekter för anställda	3,9	3,1
9 (9)	Kulturutbud	3,3	3,4
10 (10)	Villkor för optionsprogram för anställda	3,2	2,7

* Förra årets placering inom parentes.

Vad avgör möjligheten att rekrytera FoU-personal?

För att bättre förstå vilka faktorer som påverkar företagets möjligheter att rekrytera FoU-personal fick FoU-cheferna i enkäten ranka och betygsätta tio rekryteringsrelaterade faktorer. Resultaten redovisas i Figur 6.

För första gången rankas "ett öppet och demokratiskt samhällsklimat" som den viktigaste faktorn. Det är också den faktor där Sverige får högst betyg. Att den nu hamnar i topp förklaras framför allt av det osäkra geopolitiska läget.

På andra plats kommer kvaliteten i utbildningssystemet och studenternas genomströmning, som tidigare har toppat listan. Här finns en tydlig skillnad

mellan hur storföretag och små och medelstora företag bedömer frågan, där storföretagen tillmäter den högre vikt. Flera FoU-chefer uttrycker oro för att nya studenter på civilingenjörsprogrammen inte har tillräckliga grundkunskaper i matematik och fysik.

Den tredje viktigaste faktorn är ett relevant utbildningsutbud. FoU-cheferna efterlyser en snabbare anpassning till nya behov, exempelvis inom cybersäkerhet, samtidigt som många betonar vikten av starka grundkunskaper snarare än ett stort antal olika utbildningsvarianter.

Störst skillnad mellan betydelse för rekrytering och betyg får "möjligheten att rekrytera från utlandet". Det är den faktor som får näst lägst betyg. Företagen efterlyser en snabbare och smidigare hantering av arbetstillstånd. Den så kallade expert-

skatten pekas även ut som ett viktigt instrument för rekrytering av utländska experter.

Lägst både i rankning och i betyg hamnar faktorn "villkor för optionsprogram". Här syns dock en tydlig skillnad mellan företagsstorlekar: små företag ger denna faktor ett betydligt högre viktvärde (3,7) än storföretagen (3,0). Möjligheten till konkurrenskraftiga personaloptioner är viktigt för att locka internationell talang inom områden som AI till unga bolag.

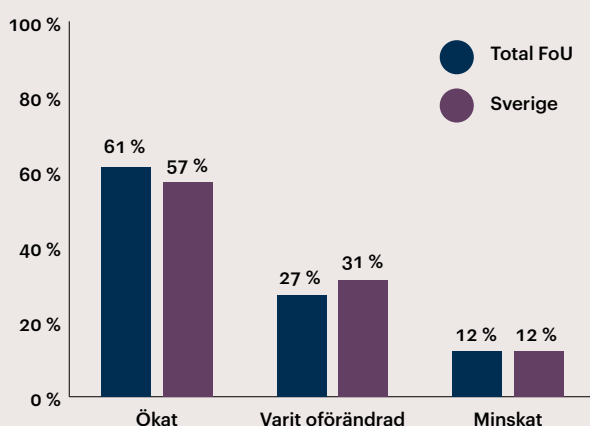

Omställningen vi genomgår, elektrifiering, digitalisering, kräver många för oss nya kompetenser eller sådana som behöver skalas upp relativt snabbt. Vi har behov av högskoleutbildad spetskompetens inom dessa områden.»

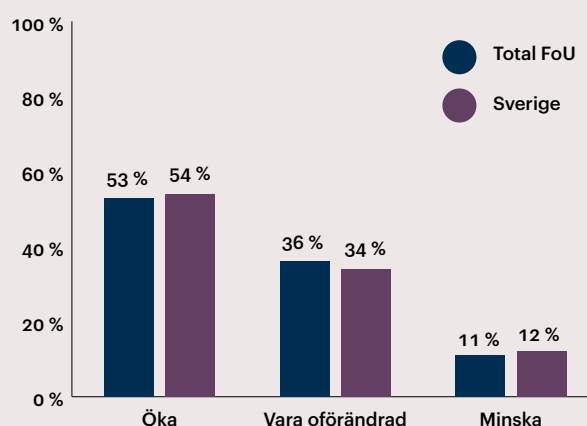
Trendbrott – mer FoU planeras i Sverige

I tidigare upplagor av FoU-Barometern har företagen uppgett att deras satsningar på forskning och utveckling främst väntas öka utomlands. I årets undersökning sker dock ett tydligt trendbrott: för första gången uppger FoU-cheferna att tillväxten i FoU-verksamheten kommer att vara större i Sverige. Skillnaden är dock liten. Totalt uppger 53 procent av företagen att deras FoU-verksamhet kommer att växa, och 54 procent uppger att ökningen sker i Sverige.

FIGUR 7: Under de senaste fem åren så har FoU:n i ditt företag...? Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

FIGUR 8: Under de närmaste fem åren så kommer FoU:n i ditt företag...? Källa: IVA, FoU-barometern 2025.

Förslag från FoU-chefer

Innovationssystemet
behöver fortsatt stärkas brett

I enkäten och underintervjuerna har FoU-cheferna fått komma med förslag på hur Sverige kan blir mer attraktivt för FoU-investeringar. Här är tio förslag.

Satsa på grundkunskaper

FoU-cheferna efterlyser bättre kunskaper i grundläggande ämnen som matematik och fysik hos nya ingenjörstudenter. Vid antagningen bör dessa ämnen premieras, och kraven får inte sänkas. Satsa hellre på djupa baskunskaper än bredd i form av många olika utbildningsinriktningar. Samverkan mellan akademi och näringsliv om utbildningsinnehållet behöver stärkas. Högskolan bör fortsatt satsa på teknikområden som är viktiga för basindustrin.

En bra grund inom kemi, matematik, fysik eller medicin, beroende på utbildningsfokus, är en förutsättning på alla nivåer.»

Ingenjörsutbildningar behöver mer spets och bättre genomströmning. Det kräver starkare baskunskaper i matematik från gymnasiet.»

Investera i strategiska teknologier

FoU-cheferna efterlyser en tydlig nationell strategi för att stärka Sveriges position inom nyckelområden som AI, robotik och läkemedel. Det krävs satsningar på beräkningsinfrastruktur, testbäddar och innovationsmiljöer där akademi, företag och startups samverkar. Utvalda lärosäten bör få ansvar för spetsforskning. AI-kommissionens förslag bör omsättas i praktiken.

Förenkla för utländska experter

Företagen vill se en mer konkurrenskraftig politik för att attrahera och behålla internationell spetskompetens. Förslag handlar om skattelättnader, bättre bostadsvillkor och snabbare hantering av arbetstillstånd. Doktorander och ingenjörer med examen i Sverige bör ges ökade möjligheter att stanna kvar. Effektivare regelverk behövs för att säkra global kompetensförsörjning.

Vi ska välkomna arbetskraftsinvandring på ingenjörssidan.»

Förbättra villkoren för samverkan med högskolan

Företagen efterlyser bättre förutsättningar för samarbete med akademin, som är avgörande för att utveckla ny kunskap och stärka Sveriges konkurrenskraft. I dag hämmas samverkan även av krångliga IP-processer och höga overheadkostnader. FoU-cheferna vill se enklare avtal, bättre villkor för medfinansiering och ökad satsning på forskning i samverkan mellan industri och akademi.

Konkurrenssatt statlig medfinansiering av forskning i samverkan – skapar legitimitet och sänker trösklar för akademin att samarbeta med företag.»

Förbättra in-kind villkoren för svenska företag så vi får större utväxling för vår insats i projekt med statlig finansiering.»

Tillgången till riktigt vass teknisk kompetens är begränsad, mest akut är det på forskningssidan där väldigt få svenska studenter vill doktorera.»

Närmare samverkan med universitet och högskolor om utbildningens innehåll.»

»Det är glädjande att se att FoU-chefer i Sverige anser att förutsättningarna för näringslivets FoU har förbättrats. Jag tror att tidigare års barometrar har bidragit till att påverka politiken. Men, med det kraftigt ökade globala fokus och satsningar som sker runt om i världen, är det nu än mer viktigt att Sverige fortsätter att öka investeringar, satsa strategiskt, attrahera talanger och stärka samarbeten. För Sverige är högteknologiskt näringsliv av fundamental betydelse.«

Sylvia Schwaag Serger, vd Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Effektivare försvarsinnovation

Företagen efterlyser effektivare processer för att kunna samarbeta med myndigheter kring försvarsinnovation. I dag bromsas utvecklingen bland annat av långsamma upphandlingsrutiner. Det behövs nya arbetssätt, där industrin och myndigheter driver projekt tillsammans. Även en ökad samverkan mellan civil- och militär forskning efterfrågas.

Underlätta innovation tillsammans med vården

FoU-cheferna lyfter vårdens begränsade förmåga att samverka kring innovation som ett hinder för utveckling. Inom vården saknas tid och resurser för att testa och implementera nya lösningar. Företagen efterlyser bättre tillgång till vårddata, tydligare uppdrag till universitetssjukhus att samverka med industrin och praktiska förutsättningar för att driva innovation i vårdmiljö.

Sjukvårdens förmåga till att medskapa och provtrycka innovation är oerhört viktig. Den förmågan är väldigt låg idag.»

Öka satsningar på vidareutbildning

FoU-cheferna betonar vikten av kontinuerlig kompetensutveckling, särskilt för ingenjörer som behöver byta till nya teknikområden och ta in ny kunskap. Dagens högskolekurser är ofta för teoretiska och svåra att anpassa till industrins behov. Företagen efterfrågar mer praktiskt inriktad vidareutbildning i nära samverkan med akademien, där verkliga problem löses i projektform.

Vi saknar bra verktyg för att ge ingenjörer ny kompetens. Det är en outnyttjad potential.»

Stärk test- och demomiljöer

Företagen efterlyser bättre tillgång till avancerad testinfrastruktur i Sverige. Höga kostnader och brist på rätt utrustning gör att tester ibland genomförs utomlands. Akademi och institut behöver bättre förståelse för industrins behov och utvecklingsnivåer. Se även över möjligheterna att öppna upp befintliga testanläggningar hos företag för externa parter.

Riskkapital och förutsättningar för SME

Små och medelstora företag efterlyser bättre tillgång till långsiktigt och kompetent riskkapital. Stödsystemen upplevs som byråkratiska, särskilt i senare utvecklingsfaser där tillgången till finansiering är mindre trots ökade behov. Företagen vill se enklare regler, ökad kostnadstäckning, mer riktat stöd till framtidsbranscher, och internationellt konkurrenskraftiga personaloptioner.

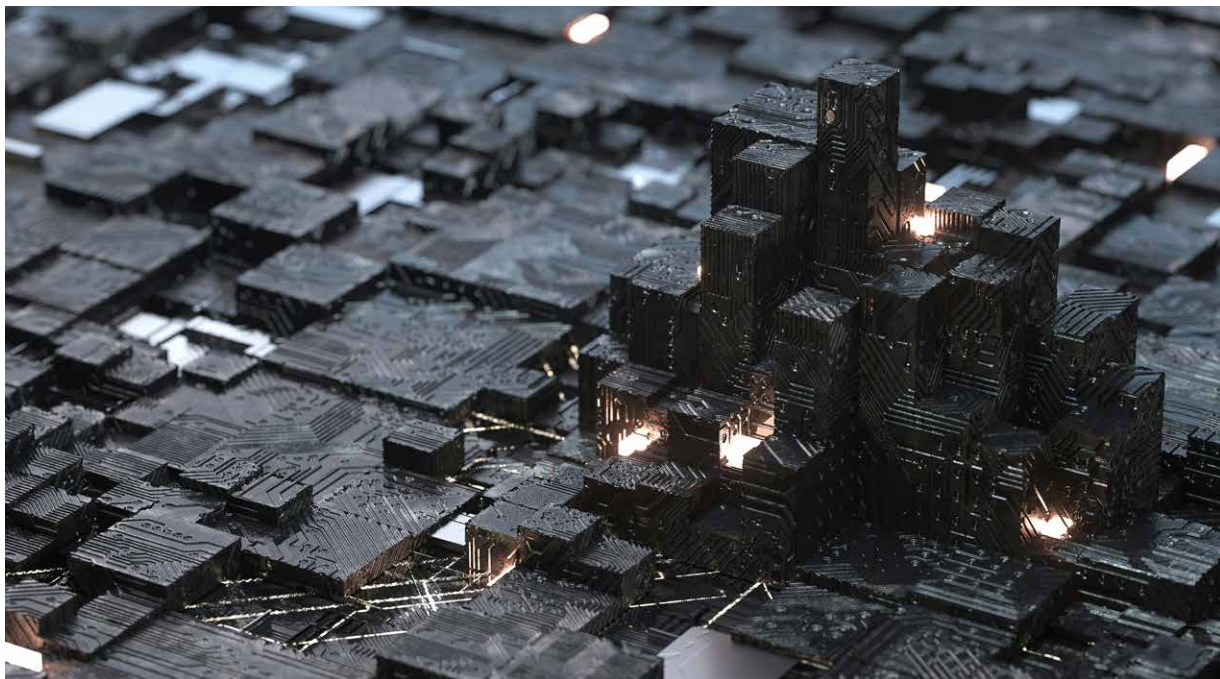
Framtidsbranscher kan behöva enklare stöd. I USA får bolag betydligt mer statlig finansiering.»

Inför konkurrenskraftiga skatteincitament för FoU

Företagen efterlyser bättre ekonomiska villkor för forskning och utveckling i Sverige. Skattelättnader och mer kraftfulla FoU-avdrag skulle stärka investeringsklimatet och göra Sverige mer konkurrenskraftigt. För att stödet ska vara effektivt behöver det vara enkelt att söka, särskilt för små och medelstora företag.

Skatteavdrag för FoU-kostnader skulle förbättra investeringsklimatet och attrahera forskningsinvesteringar.»

Så har vi gjort

I mars 2025 skickade IVA ut sin årliga FoU-enkät till forsknings- och teknikchefer vid 150 företag med omfattande FoU-verksamhet i Sverige. Av dessa var 40 små- och medelstora företag med upp till 250 anställda.

Totalt svarade 74 företag på enkäten, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 49 procent. Bland de större företagen var svarsfrekvensen högre, 54 procent, jämfört med 38 procent bland de små och medelstora.

De svarande företagen representerar en rad olika branscher, med flest inom hälsa och medicin, fordon och transport, IT och telekom, verkstadsindustri samt energi. Bland respondenterna finns flera av Sveriges mest forskningsintensiva företag, såsom Ericsson, Saab, Volvo Cars, Scania, AB Volvo, AstraZeneca och Axis Communications.

Tillsammans uppger de deltagande företagen att de har 62 822 FoU-anställda i Sverige. Det motsvarar 74 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn, enligt SCB:s senaste statistik (totalt 85 200 personer 2023).

För att komplettera enkäten har tolv djupintervjuer genomförts med forsknings- och teknikchefer, varav tre vid små och medelstora företag. De intervjuade representerar företag inom it, fordon, försvar, energi, medicinteknik, läkemedel, skogsindustri, verkstad, gruvor och flyg. Resultatet av djupintervjuerna presenteras i aggregerad form i FoU-barometern samt genom citat från FoU-cheferna.

FoU-barometern presenteras årligen. Läs mer på www.iva.se/det-iva-gor/projekt-och-program/naringslivets-fou-investeringar/

»Innovation är nyckeln till konkurrenskraft och hållbara lösningar, och grunden till innovation är forskning och utveckling. För att klara av samhällets och industrins utmaningar är det av yttersta vikt att Sverige nu och i ett långsiktigt perspektiv är ett attraktivt land för FoU-investeringar.«

Jenny Greberg, Vice President Technology LKAB och IVA-ledamot.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien är en fristående akademi med uppgift att främja tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling. I samarbete med näringsliv och högskola initierar och föreslår IVA åtgärder som stärker Sveriges konkurrenskraft.

Utgivare: Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), 2025

Box 5073, SE-102 42 Stockholm

Telefon: 08-791 29 00

FoU-barometern (projektet Näringslivets FoU-investeringar) finansieras av Stiftelsen för Strategisk Forskning, Vinnova, RISE, Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen och IKEM.

Projektets styrgrupp

Pontus de Laval, KAW (ordförande), IVA-ledamot

Emil Görnerup, Svenskt Näringsliv

Lars Hultman, SSF, IVA-ledamot

Per Lindquist, RISE

Göran Marklund, Vinnova

Patrik Sandgren, Teknikföretagen

Anna Sandström, Astra Zeneca, IVA-ledamot

Lena Svendsen, IKEM

Michael Jacob, IVA (projektledare)

IVA-R 526

ISSN: 1100-5645

ISBN: 978-91-89181-70-0

Projektledning: Michael Jacob, IVA

Layout: Pelle Isaksson, IVA

Denna rapport finns att ladda ned på www.iva.se.

Kungl. Ingenjörsvetenskaps
Akademien